

Svar på Jouko Jääskeläinens och 31 andra ledamöters motion om att stärka förebyggande arbetsmetoder i arbetet mot droganvändning

VD/7863/00.02.00.03/2024

RÅ/HH/SK/MT/SS

Jouko Jääskeläinen och 31 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”De riksomfattande nyheterna (Yle) rapporterade under veckoslutet om en omfattande handel med droger, dvs. ämnen som är farliga för människors hälsa, med bilder från Myrbacka som bakgrund för nyheterna och till och med som exempel. Det kanske mest oroande var omnämmandet av minderåriga som drogförsäljare. Under den senaste tiden har man också uppmärksammat bland annat den ökade oron på våra stationsområden.

I denna situation är det viktigt att vi på olika sätt främjar det förebyggande arbetet för att minska användningen av droger och ett beteende som ökar otryggheten. Detta arbete hör inte bara till välfärdsområdets ansvar, utan i högsta grad också till staden och stadens utbildnings- och kulturväsen och till och med till planeringen av planläggningen.

Vi föreslår att Vanda stad stärker strategin för detta förebyggande arbete och skapar nya verksamhetssätt för det vid behov. Arbetet lyckas bäst tillsammans med våra goda samarbetspartner, dvs. välfärdsområdet, statliga myndigheter och olika aktörer i medborgarsamhället. I och med strategiarbetet bör man ytterligare stärka samarbetet med frivilligorganisationerna, som också enligt nyhetsrapporteringen har erfarenhet av att hantera problemet.”

Stadsfullmäktige 18.11.2024 § 27

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Jouko Jääskeläinens och 31 andra ledamöters undertecknade motion om att stärka förebyggande arbetsmetoder i arbetet mot droganvändning

Verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd konstaterar följande som sitt svar:

I fullmäktigemotionen fästs uppmärksamhet vid ett synnerligen aktuellt ämne, det vill säga situationen med berusningsmedel och den osäkerhet som den orsakar i Vanda. Den oro som uttryckts i motionen gäller i synnerhet unga och minderåriga. I motionen uttrycks önskan om ett mer strategisk förebyggande rusmedelsarbete och ett samarbete kring detta mellan olika aktörer.

Enligt statistiken och enkäten Hälsa i skolan i Vanda har flera index som hänför sig till rusmedel utvecklats i en positiv riktning. Färre unga än tidigare som studerar på andra stadiet berättar att de dricker sig berusade varje månad eller dricker alkohol varje vecka. I enkäten Hälsa i skolan 2023 uppgav 14–16 procent av de studerande på andra stadiet att de är berusade minst en gång i månaden och fler unga än tidigare som studerar på andra stadiet uppger att de inte alls dricker alkohol. Pojkarna är lite oftare helnyktra än flickorna. Också experimenten med droger har minskat något på andra stadiet.

I fråga om elever i årskurs 8–9 är däremot alkoholkonsumtionens utveckling tudelad. År 2023 ökade drickandet för att bli berusad något bland högstadieelever jämfört med två år tidigare. Av eleverna i årskurs 8–9 uppger 9 procent att de är ordentligt fulla varje månad. Samtidigt har också andelen nyktra elever ökat. Ungdomar i Vanda upplever att det är lättare att få tag på droger på den egna orten än vad fallet är i Finland i genomsnitt.

Testande av cannabis har minskat på andra stadiet och blivit vanligare bland högstadieelever. I Vanda är det vanligare att ungdomar testat cannabis än i hela landet i genomsnitt. Andelen unga som har testat cannabis åtminstone en gång har dock minskat betydligt vid yrkesläroanstalter och i någon mån i gymnasier. Däremot har testandet av cannabis bland högstadieelever i årskurs 8–9 ökat. Var tionde högstadieelev säger sig ha testat cannabis åtminstone en gång. Pojkarna som har testat cannabis minst en gång är något fler än flickorna.

I Finland var antalet döda i narkotika rekordstort 2023. Antalet narkotikarelaterade dödsfall var störst i åldersgruppen 15–24 år. I denna åldersgrupp ökade också antalet döda mest. År 2023 dog sammanlagt 91 unga under 25 år av narkotika. Detta är mer än någonsin sedan 2006. Av alla dödsfallen i åldrarna 15–24 år 2023 orsakades vart fjärde av droger.

Enligt lagen fördelas ansvaret för det förebyggande rusmedelsarbetet mellan kommunerna och välfärdsområdet. Kommunen ska sörja för att det förebyggande rusmedelsarbetet organiseras i enlighet med behovet inom sitt område samt utse ett organ som ansvarar för verksamheten inom det förebyggande rusmedelsarbetet. De ansvariga aktörerna ska båda öka och stödja kompetensen i fråga om åtgärder som förebygger rusmedelsskador i alla sina uppgifter samt främja det förebyggande rusmedelsarbetet i sin förvaltning, i kommunen särskilt inom bildnings-, idrotts- och ungdomsväsendet samt inom näringsväsendet. Ovannämnda ärenden ska enligt lagen samordnas med polisen, med de myndigheter som övervakar efterlevnaden av alkohollagen och tobakslagen, med näringslivet och med de allmännyttiga samfund som deltar i det förebyggande rusmedelsarbetet.

Förebyggande rusmedelsarbete genomförs redan på olika sätt i Vanda. Rusmedelsfostran är en väsentlig del av det dagliga ungdomsarbetet i Vanda. Det utförs hela tiden som en del av hälsofostran och främjandet av en hälsosam livsstil. Kärnpunkten i ungdomsarbetet är att med mångsidiga metoder stödja en sund tillväxt och utveckling hos ungdomar. Rusmedelsfostran och olika metoder för förebyggande rusmedelsarbete hör till utbildningen inom ungdomsarbetet, och denna kompetens uppdateras också hela tiden som en del av arbetet. Ungdomsarbetet omfattar också servicehandledning för unga, dvs. vid behov hänvisar ungdomsarbetarna unga som använder rusmedel till socialvården och rusmedelsarbetet.

Vanda stad stöder genom understöd för främjande av välfärd och hälsa föreningar som genom sitt arbete främjar kommuninvånarnas välfärd, hälsa, delaktighet och integration samt förebygger utslagning. Verksamhetsunderstödet i fråga kan användas för en förenings basverksamhet, såsom ordnande av klubbar, kamratstöd, rådgivning och handledning. År 2024 har verksamhetsunderstöd

delats ut bland annat till Ehyt rf för förebyggande rusmedelsarbete som ordnas i skolor. Med understödet ordnar föreningen rusmedelsfostran i samarbete med skolorna.

Rusmedelsfostran ingår också i skolornas och läroanstalternas läroplaner. Skolor och läroanstalter är centrala aktörer inom det förebyggande rusmedelsarbetet, eftersom man där möter barn och unga i ett skede som är viktigt med tanke på utvecklingen. Skolorna och läroanstalterna når också vårdnadshavarna. Rusmedelsfostran ordnas i enlighet med läroplanen, till exempel på lektionerna i hälsokunskap. Undervisning i emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter är också en viktig del av den förebyggande rusmedelsfostran. Goda emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter hjälper ungdomar att hantera stress och andra negativa känslor, vilket kan minska användningen av rusmedel. Dessutom stöder en trygg och positiv skolmiljö med pålitliga vuxna och positiva relationer de ungas välbefinnande och minskar risken för rusmedelsanvändning.

Rusmedelsfostran kan ges som ett samarbete mellan olika organisationer eller med hjälp av olika metoder och verksamhetsmodeller. En del skolor och läroanstalter har också exempelvis ordnat besök av erfarenhetsexperter i samarbete med församlingar eller andra aktörer. För skolor inom den grundläggande utbildningen är aktörer inom tredje sektorn viktiga samarbetspartner inom rusmedelsfostran. Organisationerna har kompetens och verksamhetsmodeller för att genomföra mångsidig rusmedelsfostran och stödja skolornas personal. På andra stadiet har varje läroanstalt en rusmedelsplan som beskriver läroanstaltens arbete för att förebygga användningen av rusmedel. Dessutom ges vårdnadshavarna information om aktuella missbruksfenomen och möjlighet att delta i informationstillfällen och temakvällar för föräldrar.

I budgeten för 2025 har verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd fått anslag för att rekrytera en ny anställd inom förebyggande missbruksarbetare. En ny sakkunnig inom det förebyggande rusmedelsarbetet kommer att ansvara för den strategiska planeringen av det förebyggande arbetet. Den person som väljs kommer att arbeta som sakkunnig i förebyggande rusmedelsarbete i hela staden och ska ha stort substanskunskande inom uppgiftsområdet och ständigt hålla sitt kunskande uppdaterat. Tyngdpunkten i uppgiften ligger på barn och unga samt dessas vårdnadshavare. Dessutom är stöd till yrkespersoner en viktig del av uppgiften. Den sakkunniga ansvarar för planeringen och förvaltningen av den stadsomfattande rusmedelsupplysningen och utbildar också själv vid behov. Den sakkunniga utvecklar olika modeller och metoder för det förebyggande rusmedelsarbetet, bedömer deras inverkan och ansvarar för förankringen av nya verksamhetsmodeller. Den sakkunniga ansvarar för nätverkandet inom det förebyggande rusmedelsarbetet både internt och utanför staden, bland annat i riktning mot organisationer och välfärdsområdet. Till stöd för kunskapsledningen ger den sakkunniga dessutom aktuell information som anknyter till det förebyggande rusmedelsarbetet.

Stadsstyrelsen 24.2.2025 § 22

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Jouko Jääskeläinen och de 31 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsrådets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 24.3.2025 § 12

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Jouko Jääskeläinens och 31 andra ledamöters undertecknade motion om att stärka förebyggande arbetsmetoder i arbetet mot droganvändning

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Hanna Hänninen, tf. direktör för ungdoms- och samverkansservicen, 040 779 5648, Suvi Korhonen, sakkunnig inom främjande av välfärd, 040 062 9536, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)